

Ondřej Štochl | ...à W.

pět zkratek pro dechové kvinteto (2013)

Výstižnost, přesnost i působivost zkratek pana W. je zdrojem inspirace už sto let. Skladba „...à W.“, vzniklá jako příležitostná drobnost pro festival Contempuls, je tedy mým osobním zamyšlením nad jejich dnešním smyslem.

Poukázat na potlačované, skryté a ve skutečnosti naši komunikaci ovládající pohnutky a emoce, či naopak dosáhnout postupného odosobnění projevu a časem i vlastní existence...? Myslím, že význam zkratek je dnes spíše v tom prvním. Syrovost a zároveň zvláštní zralost, to dovedli expressionisté spojit jako nikdo jiný. V době, kdy je takřka móda mít svého psychiatra, se jejich význam vrací. Dnešním zkratkám je ale podle mne potřebná i hravost, naivita – které dnes odnaučují už mateřské školy. Zbývají jen zlomky vytěsněné kamsi do pozadí duše. Moje zkratky jsou asi proto naivní, možná i dětinské, těm od pana W. se vlastně vůbec nepodobají. Jsou proto místo souznění čistě mojí, osobní reflexí, vzkazem „...à W.“

Kalabis Quintet

Soubor byl založen studentkami Akademie múzických umění v Praze v roce 2012 pod pedagogickým vedením Štěpána Koutníka. V srpnu 2014 se zúčastnil mezinárodních hudebních kurzů International Sommer Academy v Rakousku, na kterých získal dvě 1. ceny v interpretačních soutěžích *Viktor Kalabis Prize* a *Czech Contemporary Music Prize*. Součástí ocenění bylo vystoupení v rámci slavnostního koncertu ve vídeňském rozhlasu ORF. V říjnu 2014 získalo kvinteto 1. cenu a titul laureáta na soutěži Karla Ditterse z Dittersdorfu ve Vidnavě, jedním z jeho největších úspěchů je 3. cena a titul laureáta na mezinárodní soutěži dechových kvintetů v Marseille *Concours International de Quintette à vent* v únoru 2015.

Konvergence děkuje svým partnerům:

MINISTERSTVO
KULTURY

Státní fond kultury ČR

31. 10. 2017

Kostel sv. Vavřince, 19.30h

zahrada

TOMÁŠ PÁLKA (*1978)

Landscape: HypnoticPulsation | *premiéra*

TRISTAN MURAIL (*1947)

C'est un jardin secret, ma soeur, ma fiancée, une source scellée, une fontaine close...

PETERIS VASKS (*1946)

Music for a Deceased Friend

GYÖRGY LIGETI (1923 – 2006)

6 bagatelles

PAVEL ZEMEK NOVÁK (*1957)

Mariánské květiny I-V

ONDŘEJ ŠTOCHL (*1975)

á W.

Kalabis Quintet | Pálka, Vasks, Ligeti, Štochl

Zuzana Bandúrová :: flétna | Jarmila Vávrová :: hoboj | Anna Sysová :: klarinet |
Martina Bálková :: fagot | Adéla Triebeneklová :: lesní roh

Konvergence

Eva Hutýrová :: klavír | **Novák**

Ondřej Štochl :: viola | **Murail**

Tomáš Pálka

Cílem života, jeho jediným cílem, je být svobodný. (R. H. Blyth)

Citát jsem uváděl na koncertě v červnu 2017 při příležitosti uvedení premiéry sklady *Landscape: AlpenQuelle*. Rád bych jej při dnešní premiéře doplnil ještě jedním, který se ke mně dostal skrze básníka Zdeňka Volfa. Nedávno jsme se sešli v Brně, kde mi Zdeněk daroval svoji poslední sbírku *Před modlitbou přiložím*. Citát, který sbírku otevírá, je od Jakuba Demla a je pro mne současně doplněním toho předchozího: *Vnitřní život je samomluva duše o předmětu její lásky*.

Landscape: HypnoticPulsation využívá principů redukce materiálu víc než kdy dříve a mnohem výrazněji je strukturována do rytmické setrvačné pulsace. Pro mne je současně osvobozením se od jistých dlouhodobých vnitřních pout a konstant a svobodným vyjádřením vnitřní samomluvy posledních intenzivních let strávených v alpském prostředí.

Tristan Murail

Narodil se ve Francii (Le Havre). Po studiu arabštiny a ekonomie studoval Murail kompozici s Olivierem Messiaenem na Pařížské konzervatoři, kde studoval od roku 1967 do roku 1972. V letech 1991 až 1997 vyučoval počítačovou hudbu a kompozici v instituci IRCAM v Paříži. V roce 1973 byl zakládajícím členem Ensemble l'itinéraire. Od roku 1997 do roku 2010 byl profesorem kompozice na Columbijské univerzitě v New Yorku.

C'est un jardin secret, ma soeur, ma fiancée, une source scellée, une fontaine close...

Drobnou skladbu pro violu napsal Tristan Murail jako svatební dárek pro své přátele v roce 1976. Najdeme v ní mnoho charakteristických rysů z Murailovy hudební řeči. Názvem se stal citát z *Písně písní*.

Peteris Vasks

Narodil se v Lotyšsku (Alzpute) v roce 1946. Studoval hru na kontrabas na Lotyšské státní konzervatoři (1970). Byl aktivní jako interpret v Lotyšském státním filharmonickém komorním ansámbli (1963-1974), poté se pustil do studia kompozice v Rize, kde studoval u Valentina Utkina až do roku 1978.

Music for a Deceased Friend (Hudba pro zesnulou přítelkyni)

byla napsána v roce 1981 a je věnována památce fagotistky Jany Bařinské, která tragicky zahynula. Téma vyrůstá z intervalu tercie a je zpracováno v rámci jedné věty (volná sonáta allegro). Využívá chorál, chromaticky organizovaný „s motivem

povzdechu“ a vedený v duchu dávných lotyšských pohřebních písní. Stejně jako i u jiných kompozic, Vasks organicky propojuje zvuk lidského hlasu se zvukem nástroje.

György Ligeti byl maďarsko-rakouský hudební skladatel židovského původu. Základní hudební vzdělání získal na konzervatoři v Kluži. Kromě toho v letních měsících studoval soukromě u maďarského klavíristy a hudebního skladatele Pála Kadosy v Budapešti. Počínaje rokem 1960 se Ligetiho dílo dostávalo na veřejnost a bylo čím dál více respektováno. Jeho nejznámější skladby pocházejí z doby od *Apparitions* (1958-59) k *Lontano* (1967) a k opeře *Le Grand Macabre* (1978). V posledních letech se staly známými jeho tři svazky *Études* pro klavír (1985-2001). V roce 1973 se stal profesorem kompozice na *Vysoké škole hudby a divadla* v Hamburku, kde setrval až do odchodu do důchodu v roce 1989. Na počátku osmdesátých let se pokoušel najít nový hudební styl bližší tonalitě.

6 bagatelles jsou části z původně 12 bagatel psaných pro klavír v letech 1951-1953. Vybrané kusy Ligeti transkriboval do podoby, kterou dnes uslyšíte v podání dechového kvintetu. S výjimkou druhé a páté bagatety jsou ostatní velmi rychlémi a temperamentními kousky. Reflektují Ligetiho „ekonomický“ přístup k hudebnímu materiálu ve smyslu minima použitých not k dosažení maximálního možného efektu. Ligetiho bagatety využívají „drsných“ disonancí; jsou však současně velmi přístupnými komorními skladbičkami, které zkoumají jak expresivní, tak čistě hudební potenciál omezeného množství materiálu.

Pavel Zemek Novák studoval na brněnské konzervatoři hru na hoboj a skladbu. Ve studiu kompozice pokračoval na JAMU u Miloslava Ištvana, v Londýně u George Benjamina a v Paříži u Gérarda Griseyho. Nyní působí jako profesor skladby na konzervatoři Brno. Ve své tvorbě osobitě pojímá monofonní metody uplatňující různé strukturované jednohlas.

Mariánské květiny

Konsonance pro klavír I-V (2003) připomínají půvab našich zahrádek, jejichž symbolika (poměnky, chudobky, slzičky Panny Marie...) jako by se nám stále víc vzdalovala. Pět miniaturních skladeb má své východisko ve vstupní části, jejíž tónový základ se v každé části nepatrně proměňuje (od diatoniky k celotónové stupnici, k chromatické apod.), zatímco melodická linie zůstává v podstatě neměnná. Malý cyklus je kontinuálním sledem vertikálních konsonancí. Mariánské květiny jsou 4. částí celovečerního cyklu *Pocta Panně Marii*.